

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 91/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F. P., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F. ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 124/2005 a jeho uznesením z 9. novembra 2011 a svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 20 CoE 43/2012 a jeho uznesením z 1. augusta 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. novembra 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 124/2005 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 9. novembra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) a svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 CoE 43/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 1. augusta 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. V rámci zmluvného vzťahu založeného zmluvou o úvere sťažovateľka pristúpila po dohode s dlžníkom k spísaniu notárskej zápisnice, ktorá obsahovala okrem iných náležitostí súhlas povinnej osoby s jej vykonateľnosťou. Z dôvodu nesplnenia povinností zo strany dlžníka bola sťažovateľka nútená domáhať sa splatenia svojej pohľadávky aj s príslušenstvom prostredníctvom exekúcie na podklade exekučného titulu (notárska zápisnica, pozn.). Prvostupňový súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie, avšak v priebehu jej vykonávania následne ex offo exekúciu napadnutým uznesením vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju. Na základe odvolania sťažovateľky bolo napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdené napadnutým uznesením krajského súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti tvrdí, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením boli porušené jej „... 1) právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy...; 2) právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd...; 3) právo vlastníť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy; 4) právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru; 5) všeobecný zákaz diskriminácie ustanovený čl. 12 ods. 2 Ústavy; 6) zákaz diskriminácie ustanovený čl. 14 Dohovoru“.

Sťažovateľka predovšetkým namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť tým, že „súdy oboch stupňov nevytýčili vo veci ústne pojednávanie, ak keď tak boli podľa zákona povinné urobiť!“. S poukazom na § 57 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) sťažovateľka predovšetkým uvádza, že „Ak by aj bolo pravdou, že rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo vydané skôr, ako bolo citované ustanovenie súčasťou Exekučného poriadku (t. j. pred účinnosťou zákona č. 230/2012 Z. z.), na argumentácii a legitimitate námietky oprávneného to nič nemení, pretože podľa prechodných ustanovení je nutné postupovať podľa Exekučného poriadku v znení zákona č. 230/2012 Z. z. aj v prípade exekučných konaní začatých pred jeho účinnosťou. Odvolací súd rozhodne mal napadnuté uznesenie v súlade s ustanovením § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.“.

Sťažovateľka argumentuje tiež poukazom na judikatúru ústavného súdu vzťahujúcu sa na základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorej „všeobecné súdy porušili právo sťažovateľa na súdnu ochranu, ale aj právo na spravodlivé súdne konanie tým, že nerešpektovali jeho právo na to, aby sa jeho právna vec pred vnútroštátnym súdom rozhodovala na základe správneho a adekvátneho právneho základu. Súčasťou takého právneho základu však po vstupe Slovenskej republiky do EÚ je aj výklad práva EÚ podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ v konaní o prejudiciálnej otázke.“

V takom prípade tvorí výklad práva EÚ obsiahnutý v rozsudku Súdneho dvora súčasť právneho základu rozhodovania vo veci samej (m. m. IV. ÚS 206/08).“. V tejto súvislosti ďalej sťažovateľka namieta, že «súd sa nijako nevysporiadal s výkladovými pravidlami uvedenými v smernici Rady 93/13/EHS a nijako nezdôvodnil, prečo považuje za neprijateľnú podmienku v zmluve o úvere práve splnomocnenie, ako jednostranný právny úkon, ktorým dlžník dobrovoľne splnomocnil fyzickú osobu na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, teda aby v jeho mene uznal dlh do výšky vzniknutej pohľadávky a jej príslušenstva... Tvrdíme, že v danom prípade je nutné požiadať o výklad pojmu „nekalá zmluvná podmienka“ v kontexte tohto sporu Súdny dvor Európskej únie... Ďalej je nutné dodať, že Súdnemu dvoru Európskej únie by mala byť daná príležitosť posúdiť exekučné konanie týkajúce sa záväzkových vzťahov v rámci spotrebiteľských zmlúv komplexne tak, aby účastníkov konania zbavilo právnej neistoty vyplývajúcej z doterajšieho výkladu únievého práva a následnej aplikácii vnútroštátnymi súdmi Slovenskej republiky. Tvrdíme, že v danom prípade je potrebné požiadať Súdny dvor Európskej únie aj o výklad čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv EÚ... S poukazom na vyššie uvedenú právnu argumentáciu, ako aj s poukazom na argumenty obsiahnuté v podanom odvolaní, máme za to, že všeobecný súd mal na základe § 109 ods. 1 písm. c) OSP a čl. 267 zmluvy o fungovaní EÚ rozhodnúť tak, že: Konanie sa prerušuje podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP a Súdnemu dvoru Európskej únie sa na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predkladajú prejudiciálne otázky...».

Poukazujúc na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu týkajúce sa namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka v ďalšej časti sťažnosti najmä uviedla, že „Všeobecný súd, ktorý koná v pozícii exekučného súdu, nie je legitímne schopný vykonávať úkony smerujúce k opätovnému komplexnému rozhodovaniu o veci s tým, že výsledkom takéhoto rozhodovania je úplná nemožnosť vykonať právo pre veriteľa, teda vmanévrovanie veriteľa do situácie ako by bol exekučný titul zrušený. Je dôležité pripomenúť, že k takémuto revíznemu postupu došlo v situácii, keď už exekučný súd preskúmal súlad exekučného titulu so zákonom s výsledkom absolútnej nerozpornosti...“.

Podľa sťažovateľky „všeobecný súd vo veci sťažovateľa (veriteľa) nebol povinný zaoberať sa skúmaním, či notárska zápisnica bola vydaná v súlade s platnými predpismi“.

Podľa tvrdenia sťažovateľky aj postupom krajského súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením boli porušené jej „... 1) právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy...; 2) právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd...; 3) právo vlastniť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy; 4) právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru“. Sťažovateľka v tejto súvislosti odôvodňuje namietané porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd „a) nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal náležité dokazovanie a svoje rozhodnutie založil na skutočnostiach, ktorých existencia nebola dokázaná (súd používa pri zdôvodnení svojho rozhodnutia slovo ako napr. „pravdepodobne“); b) svoje rozhodnutie formuloval na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a s použitím chybnjej aplikácie a interpretácie práva; a osobitne v spojení s porušením označených justičných práv porušil právo vlastniť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru...“.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením, ako aj porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením, napadnuté uznesenie okresného súdu a napadnuté uznesenie krajského súdu zruší a vec vráti na ďalšie konanie a zároveň jej prizná primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

Súčasťou sťažnosti je aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu v súlade s § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a k porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných

súdiv je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdiv (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka sťažnosťou napáda postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 124/2005 a jeho uznesenie z 9. novembra 2011 vydané v tomto konaní, ktorým okresný súd exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní a proti napadnutému uzneseniu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd štandardne poukazuje na svoje ústavné postavenie vymedzené v čl. 124 ústavy, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ale súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neutržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00,

I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V napadnutom uznesení krajský súd predovšetkým uviedol:

„Obsahom notárskej zápisnice je osvedčenie notára, že dlžník dal súhlas s vykonateľnosťou určitého záväzku. Aby notárska zápisnica ako exekučný titul spĺňala podmienky materiálnej vykonateľnosti, musí okrem označenia účastníkov, právneho dôvodu, predmetu a času plnenia obsahovať výslovný súhlas povinnej osoby s vykonateľnosťou notárskej zápisnice. Nakoľko v tomto prípade urobil vyhlásenie o uznaní záväzku z úveru a vyjadril súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice nie priamo dlžník, ale osoba konajúca v jeho mene na základe splnomocnenia obsiahnutého v zmluve o úvere č. 5500118 zo dňa 28. 6. 2004 uzavretej medzi oprávneným a povinným, okresný súd sa správne zaoberal okolnosťou, či takto udelené splnomocnenie je vôbec platné. Z tohto splnomocnenia obsiahnutého v zmluve o úvere vyplýva, že dlžník (povinný) ako splnomocniteľ splnomocnil advokáta Mgr. T. K. na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, t. j. aby v jeho mene uznal jeho záväzok z úveru vyššie uvedeného, tak aby sa notárska zápisnica stala vykonateľným titulom pre súdny výkon rozhodnutia podľa § 274 písm. e/ O. s. p., resp. pre exekúciu podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku na celý majetok dlžníka, do výšky vzniknutej pohľadávky, resp. jej zostatku, a jej príslušenstva.

Podľa ust. § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného...

Odvolačí súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že z uvedeného splnomocnenia je vzhľadom k tomu, že splnomocnenie bolo zakomponované do už vopred pripravenej (predtlačenej) zmluvy o úvere a bolo v ňom predtlačené meno konkrétneho zástupcu – advokáta Mgr. K., zrejmé, že sa jedná o neprijateľnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (OZ). Spotrebiteľ nemohol ovplyvniť jeho obsah ani osobu splnomocnenca a všetky náležitosti splnomocnenia neboli individuálne dojednané. Rovnako neprijateľnou podmienkou je fakt, že uzavretie úverovej zmluvy bolo podmienené udelením

splnomocnenia zástupcovi, ktorého vopred vybral oprávnený, keďže zmluvu aj splnomocnenie koncipoval výlučne oprávnený, čím došlo k vytvoreniu značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach v neprospech povinného. Z uvedeného dôvodu je dohoda o plnomocenstve neplatná (§ 53 ods. 5 OZ). Nemohol preto neplatne zvolený zástupca uzavrieť exekučný titul – notársku zápisnicu. Keďže nedisponoval hmotným právom na jej uzavretie, je tento exekučný titul absolútne neplatný.

Tiež je zrejmá existencia rozporu záujmov splnomocneného zástupcu a zastúpeného, ktorý spočíva v tom, že zástupca povinného, ktorý by mal povinného pri spísaní notárskej zápisnice zastupovať, bol vopred určený priamo v zmluve o úvere oprávneným, čo malo za následok, že povinný si nemohol svojho zástupcu vybrať na základe svojej vôle.

Zároveň je potrebné súhlasiť s konštatovaním okresného súdu, že toto splnomocnenie je v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko nie je možné, aby advokát nestranne zastupoval povinného pri spísaní notárskej zápisnice ako exekučného titulu a zároveň oprávneného v iných exekučných konaniach, keďže podľa konštatovania okresného súdu Mgr. T. K. zastupoval oprávneného v iných exekučných konaniach vedených na tamojšom súde. Uvedenými skutočnosťami je spochybnený základný predpoklad pri udelení plnej moci, t. j., že splnomocnenec bude hájiť záujem splnomocniteľa, ako aj slobodná voľba povinného pri výbere splnomocnenca.

Vzhľadom k tomu takéto splnomocnenie nemôže byť platné a teda ani účinné, notárska zápisnica spísaná na základe takejto dohody o plnomocenstve ako absolútne neplatný právny úkon nemôže byť materiálne vykonateľná, ako správne konštatoval okresný súd.

Pokiaľ ide o námietku oprávneného, že okresný súd skúmal predmetnú notársku zápisnicu už pri rozhodovaní o udelení poverenia súdnemu exekútorovi a uznal exekučný titul za súladný so zákonom, na základe čoho udelil súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie, odvolací súd konštatuje, že udelenie poverenia na vykonanie exekúcie nie je také rozhodnutie, ktoré by vylučovalo čiastočné alebo úplné zastavenie exekúcie a teda má za to, že vydanie poverenia na vykonanie exekúcie netvorí prekážku v zmysle § 159 ods. 3 O. s. p. Z ust. § 58 ods. 1 Exekučného poriadku vyplýva, že exekučný súd je oprávnený a povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie

exekúcie, a to napr. aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť, pričom exekučný súd tak môže urobiť na návrh účastníka konania, ako aj bez návrhu. S poukazom na uvedené skutočnosti mal odvolací súd zato, že okresný súd neprekročil rámec preskúvania formálnej a materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu, tak ako to namietal oprávnený v podanom odvolaní. Poukaz oprávneného v odvolaní na to, že plnomocenstvo preskúmal aj notár pri spisaní notárskej zápisnice, nijako neobmedzuje exekučný súd v rozsahu jeho prieskumu.

Odvolací súd sa z týchto dôvodov stotožnil so záverom okresného súdu, že predmetná notárska zápisnica z dôvodu jej materiálnej nevykonateľnosti nie je spôsobilým exekučným titulom a prelo bolo namieste vyhlásenie exekúcie za neprípustnú v súlade s ust. § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku a jej súčasné zastavenie.

Z týchto dôvodov námietka oprávneného týkajúca sa namietania právneho názoru prvostupňového súdu, že v danom prípade splnomocnený zástupca nemohol uznať záväzok dlžníka, pretože v čase uzavretia dohody o splnomocnení dlh ešte neexistoval, ako aj námietka týkajúca sa účasti oprávneného pri spisovaní notárskej zápisnice, je právne irelevantná. Vzhľadom na zistený skutkový stav a vyššie uvedené právne dôvody nemožnosti materiálnej vykonateľnosti notárskej zápisnice nebolo už potrebné sa týmito námietkou zaoberať. Rovnako irelevantné je konštatovanie o nemožnosti zabezpečenia nového exekučného titulu.“

Vychádzajúc z citovaného ústavný súd v prvom rade uvádza, že jedným z nevyhnutých predpokladov vedenia exekučného konania je relevantný exekučný titul, keďže bez jeho existencie nemožno exekúciu vykonať. Preto je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný právny záver krajského súdu (vyjadrený v napadnutom uznesení) vychádzajúci z toho, že neexistencia notárskej zápisnice, ktorú by bolo možné považovať za spôsobilý exekučný titul, a to buď z hľadiska formálneho, alebo z hľadiska materiálneho, je dôvodom na vyhlásenie exekúcie za neprípustnú a jej zastavenie.

Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi

k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), upravuje Exekučný poriadok podrobne, okamih (čas), kedy tak má alebo môže urobiť, nie je v ňom ustanovený explicitne. Z uvedeného možno vyvodit' záver, že všeobecný súd môže rozhodnúť o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. Z toho vyplýva, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offio skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, v zmysle ktorej mal krajský súd postupovať neústavne, ak v rámci napadnutého konania nenariadil verejné pojednávanie v zmysle § 57 ods. 5 Exekučného poriadku, ústavný súd poukazuje na to, že citované znenie ustanovenia Exekučného poriadku, podľa ktorého ak súd rozhoduje o zastavení exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g) a k), nariadi pojednávanie, nadobudlo účinnosť 9. augusta 2012 (a bolo účinné do 31. decembra 2012, pozn.), pričom napadnuté uznesenie krajský súd vydal pred týmto dátumom, teda pred nadobudnutím účinnosti novelizovaného znenia citovaného ustanovenia, a preto sa ním nemohol riadiť. Z uvedeného dôvodu ústavný súd považuje túto námietku sťažovateľky za zjavne neopodstatnenú.

V ďalšej časti ústavný súd považoval za potrebné vyjadriť sa k námietke sťažovateľky týkajúcej sa povinnosti krajského súdu „na základe § 109 ods. 1 písm. c) OSP a čl. 267 zmluvy o fungovaní EÚ takto rozhodnúť: Konanie sa prerušuje podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP a Súdnemu dvoru Európskej únie sa na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predkladajú prejudiciálne otázky.“

Účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdnym dvorom pri výklade práva Európskej únie.

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Z primárneho práva Európskej únie a judikatúry Súdneho dvora vyplýva viacero výnimiek z povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku (pozri Mazák, J., Jánošíková, M.: Základy práva Európskej

únie. Ústavný systém a súdna ochrana. Bratislava: IURA EDITION, 2009, s. 420), konkrétne ak:

a) odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam na vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,

b) ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdnym dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdneho dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „acte éclairé“), alebo ak

c) je výklad práva Európskej únie taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „acte clair“).

Ústavný súd už taktiež vyjadril názor, že nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Európskej únie, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 129/2010). Ústavný súd nie je ďalšou odvolacou inštanciou v otázke rozhodnutia všeobecného súdu o (ne)predložení prejudiciálnej otázky (k tomu pozri aj body 19 a 20 uznesenia Spolkového ústavného súdu BVerfG sp. zn. 2 BvR 2419/06 zo 6. mája 2008) a ani v otázke nesprávnej aplikácie práva Európskej únie.

S poukazom na uvedené možno formulovať záver, že len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o (ne)predložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojvoľnom či na prvý pohľad celkom nesprávnom nepredložení prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru v prípade, keď súd sám o interpretácii práva Európskej únie mal pochybnosti a predbežnú otázku nepredložil, má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže týmto spôsobom by bola svojvoľne popretá právomoc Súdneho dvora (II. ÚS 129/2010, porovnaj aj rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGe 82, 159 a uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. júna 2008).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej je vecou vnútroštátneho (všeobecného) súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za rozhodnutie vo veci samej, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti

veci nevyhnutnosť rozhodnutia Súdneho dvora o prejudiciálnej otázke na vydanie rozsudku vo veci samej, relevantnosť otázok, ktoré Súdnemu dvoru položí (napr. IV. ÚS 206/08, II. ÚS 129/2010, II. ÚS 163/2010), ako aj to, či sú splnené predpoklady, za ktorých vnútroštátny súd konajúci o veci nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru (m. m. IV. ÚS 108/2010).

Z odôvodnenia citovanej časti napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že v rámci preskúmavania existencie exekučného titulu (notárskej zápisnice, pozn.) bolo rozhodujúce pre právne posúdenie veci posúdenie (ne)platnosti dohody o splnomocnení z dôvodu existencie rozporu záujmov medzi splnomocneným zástupcom povinného a povinným podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na posúdenie platnosti tohto právneho úkonu, a nie neprijateľnosť zmluvnej podmienky spočívajúcej „v splnomocnení fyzickej osoby na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu“ v nadväznosti na príslušné ustanovenia „smernice Rady 93/13/EHS“. Na základe uvedených skutočností vyhodnotil ústavný súd aj túto námietku sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú.

V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ústavný súd vzhľadom na už uvedené považuje právne názory vyjadrené v napadnutom uznesení krajského súdu týkajúce sa možnosti zastaviť exekučné konanie, t. j. právne názory týkajúce sa právnej podstaty sťažnosti sťažovateľky, z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné, keďže sú primeraným spôsobom odôvodnené, pričom ich nemožno považovať za arbitrárne.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu nad rámec už uvedeného navyše ústavný súd poukazuje aj na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj základné právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosedné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. z čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ako

aj základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo teda možno uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo aj k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru, prípadne v spojení s ich porušením (m. m. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07).

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky konštatoval, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálne možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že sťažovateľka sa na neho opakovane obracia so skutkovo a právne takmer identickými sťažnosťami, o ktorých už viackrát rozhodol, pričom formuloval k nim jednoznačné právne závery (pozri m. m. IV. ÚS 467/2012, IV. ÚS 27/2011). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľke musí byť právny názor ústavného súdu na problematiku týkajúcu sa právomoci všeobecného súdu v rámci exekučného konania skúmať prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku alebo notárskej zápisnice) dostatočne známy. Vzhľadom na tieto skutočnosti vyvstáva otázka, aký význam a efektívnosť má pre ňu opakované podávanie sťažností ústavnému súdu v skutkovo a právne takmer identických veciach, keďže aj podľa judikatúry ESĽP nie je nevyhnutné, ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán, vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa tento javí z materiálneho hľadiska v obdobných prípadoch ako neefektívny.

V naznačenom kontexte ústavný súd poukazuje na judikatúru ESĽP k čl. 13 dohovoru, z ktorej možno identifikovať požiadavky kladené na vlastnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy, ku ktorým patrí požiadavka ich prístupnosti, adekvátnosti a praktickej

účinnosti (k tomu pozri Kmec, J. et al.: Evropská úmluva o lidských právech. Velké Komentáře. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 198). Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy i v prípade pochybnosti o jeho účinnosti vyplýva taktiež z ustálenej judikatúry ESĽP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok zo 6. novembra 1980, č. 7654/76, § 37), táto sa však uplatní v prípadoch, keď pochybnosti sťažovateľa o účinnosti prostriedku nápravy nie sú podložené dostatočnými argumentmi, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že takýto prostriedok nápravy ponúka primerané vyhliadky na úspech, napr. s ohľadom na ustálenú vnútroštátnu judikatúru (Radio France a ďalší proti Francúzsku, rozhodnutie ESĽP z 23. septembra 2003, č. 53984/00, § 34).

S poukazom na uvedené skutočnosti a prihliadajúc na zásadu efektivity a procesnej hospodárnosti konania ústavný súd sťažovateľku upozorňuje, že pokiaľ bude aj naďalej podávať takéto typovo identické sťažnosti, ku ktorým ústavný súd už zaujal právne závery vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, ktorými tieto typovo identické sťažnosti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ústavný súd využije možnosť vyplývajúcu mu z § 25 ods. 2 poslednej vety zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorej nemusí svoje rozhodnutie o odmietnutí sťažnosti odôvodňovať.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v nej už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2013